Raadsvoorstel

Raadsvergadering: 14-05-24
Kenmerk: ADV/24 - 17789
Zaaknr: Z45910
Datum voorstel: 30-4-2024
Portefeuillehouder: Burgemeester J. ten Kate

Onderwerp: Nota Inwonersparticipatie 'We doen het samen'

Voorstel

1. Bijgevoegde nota 'We doen het samen' vast te stellen;
2. De nota ‘Burgerkracht Gemeente Staphorst 2015 2016’ in te trekken;
3. Een bedrag van € 50.000 incidenteel beschikbaar te stellen om het beleid uit de nota 'We doen het samen' in de organisatie te implementeren en participatie te verankeren in de organisatie en te verwerken door middel van de 17e begrotingswijziging 2024;
4. In 2025 € 200.000 incidenteel beschikbaar te stellen voor het ondersteunen van inwonersinitiatieven die voortkomen uit de Staphorster samenleving;
5. De publicatieversie van de nota ‘We doen het samen’ gebruiken voor op de website en in besprekingen met derden.

Inleiding

Het huidige participatiebeleid is verwoord in de nota ‘Burgerkracht Gemeente Staphorst 2015 2016’, welke – zoals de naam ook doet weergeven – een aantal jaren geleden is vastgesteld (door de gemeenteraad). De hoogste tijd om een nieuw en actueel participatiebeleid op te stellen.

Bij participatie gaat het om het betrekken van inwoners (en bedrijven, maatschappelijke instellingen en andere overheden) bij gemeentelijke plannen (inwonersparticipatie) én om het geven van ruimte aan initiatieven van inwoners en organisaties zelf (overheidsparticipatie). Overheid en inwoners die samen nieuwe activiteiten ontwikkelen en samen oplossingen zoeken voor maatschappelijke problemen – hoe klein soms ook – met als resultaat hoogwaardig gemeentelijk beleid en uitvoering, omdat deze is afgestemd op de inwoner.

Participatie blijft echter maatwerk. In de nota 'We doen het samen' staat een werkwijze uitgewerkt, maar voor participatie is geen blauwdruk te geven. Ieder plan, besluit en initiatief is anders. De verwachtingen dienen dan ook realistisch te blijven: ondanks de handvatten uit de nota zal niet elk participatietraject vlekkeloos verlopen. Desalniettemin, door te leren van fouten zetten we stappen vooruit.

De invulling van de nota 'We doen het samen' is opgepakt door een werkgroep uit de ambtelijke organisatie met de ondersteuning van een externe adviseur.

Bij het opstellen van de nota zijn een viertal rapporten het vertrekpunt geweest:

- Het onderzoeksrapport van de Rekenkamercommissie Burgerparticipatie Gemeente Staphorst (2020);
- EPOS evaluatie van mei 2021;
- Quick Scan Lokale Democratie Gemeente Staphorst (2022);
- Coalitieakkoord en collegeprogramma 2022 2026.

Echter, de nota 'We doen het samen' is meer dan een opsomming van aanbevelingen uit deze rapporten. Zo beschrijft het onder andere ook de rollen van de betrokken partijen bij participatie, is een participatiemodel uitgewerkt en in een bijlage opgenomen welke acties er nog nodig zijn om participatie meer, breder en beter toe te passen.

Argumenten

1.1 Met de nota 'We doen het samen' beschrijven we waaraan participatie binnen de gemeente Staphorst dient te voldoen.

Hierdoor wordt – zowel voor inwoners, alsmede voor het college van burgemeester en wethouders, de gemeenteraad en de ambtelijke organisatie – duidelijk hetgeen onder de participatie wordt verstaan, en hoe de gemeente hieraan vormgeeft.

Gemeenteraad

Participatie houdt onder andere in dat de inbreng van inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van een beleid wordt meegewogen bij de besluitvorming. De gemeenteraad zal in de beginfase van een participatietraject vooral een rol spelen, bijvoorbeeld bij het stellen van de financiële, inhoudelijk en procesmatige kaders en het bepalen van het participatieniveau. De uitkomst van een participatietraject leidt mogelijk tot andere uitkomsten dan van tevoren werd gedacht.

College van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders heeft de taak participatie op elk beleidsterrein uit te dragen. Samen met de ambtelijke organisatie en inwoners dienen zij dit vorm te geven.

Ambtelijke organisatie

Ambtenaren geven richting het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad aan hoe de participatie vorm zou kunnen krijgen en hoe de uitkomsten daarvan worden meegenomen in de besluitvorming. Zij gaan met inwoners met een inwonersinitiatief in gesprek. De ambtenaar luistert naar het initiatief van de inwoner en kijkt hoe diegene ondersteund kan worden om ideeën te realiseren. Daarnaast betrekken ambtenaren inwoners bij de invulling van nieuwe gemeentelijke plannen, projecten en beleid.

Om het beleid uit de nota 'We doen het samen' in de ambtelijk organisatie te implementeren en participatie ook daadwerkelijk te verankeren in de organisatie is er aandacht nodig voor de benodigde competenties van medewerkers en de hierbij behorende verandering in gedrag. Voor het optimaliseren van competenties en het bewerkstelligen van gedragsverandering, wordt van medewerkers verwacht dat zij trainingen en workshops volgen over participatie. De trainingen en workshops worden vanuit de organisatie beschikbaar gesteld.

Daarnaast wordt er vanuit de ambtelijke organisatie een participatiepool ingesteld van medewerkers. Bij nieuwe projecten, plannen of beleid kan voor het toepassen van het afwegingskader en het opstellen van het participatieplan een beroep gedaan worden op deze pool. Ook tijdens het participatietraject kunnen deze medewerkers worden ingezet om bijvoorbeeld bijeenkomsten te leiden en de processen te begeleiden.
De implementatie en verankering van het beleid uit de nota zal verder uitgewerkt worden in een uitvoeringsagenda.

1.2 In de nota 'We doen het samen' zijn aanbevelingen uit meerdere rapporten verwerkt.
In de nota 'We doen het samen' zijn de aanbevelingen meegenomen uit de volgende vier rapporten:

- Het onderzoeksrapport van de Rekenkamercommissie Burgerparticipatie Gemeente Staphorst (2020);
- EPOS evaluatie van mei 2021;;
- Quick Scan Lokale Democratie Gemeente Staphorst (2022);
- Coalitieakkoord en collegeprogramma 2022 2026.

1.3 Met het instellen van een Ontwikkelfonds vergroten we de participatie van inwoners uit de gemeente Staphorst door meer ruimte te bieden aan inwonersinitiatieven.
Deze initiatieven dienen de leefbaarheid, de sociale vitaliteit, de sociale infrastructuur en of het sociaal domein binnen de gemeente te vergroten dan wel te versterken.

De betrokkenheid van inwoners bij hun gemeente is van groot belang. Inwoners weten namelijk als geen ander wat er nodig is in de buurt. De gemeente dient hierom in te spelen op de ideeën en denkkracht door inwonersinitiatieven te stimuleren en te faciliteren. Nu zijn er nog waardevolle activiteiten en projecten – voorgesteld door inwoners, dorps en wijkraden en verenigingen – die niet of beperkt gerealiseerd kunnen worden door het ontbreken van financiële middelen.

Om voor het Ontwikkelfonds in aanmerking te komen, moet aan bepaalde voorwaarden worden voldaan, zoals het hebben van voldoende steun van een brede groep inwoners voor het inwonersinitiatief, het dienen van een algemeen belang voor hen die het aangaat en een cofinanciering van 50% van de kosten. De voorwaarde van cofinanciering maakt dat het budget in essentie wordt verdubbeld.

Cofinanciering zijn alle vormen van financiering, middelen en bijdragen die, voor de realisering van het initiatief, in de begroting staan genoemd naast de gevraagde subsidie van het Ontwikkelfonds. Cofinanciering kan bestaan uit een eigen bijdrage, partners of andere fondsen of sponsoren.

In de aankomende subsidieregeling voor het Ontwikkelfonds worden de voorwaarden nader uitgewerkt. In de subsidieregeling wordt opgenomen dat de regeling om het jaar wordt geëvalueerd om vast te stellen of het in voldoende mate bijdraagt aan de doelstelling. De verwachting is dat de regeling in het derde kwartaal van 2024 door het college kan worden vastgesteld. Inwoners kunnen vervolgens vanaf 2025 een beroep doen op het Ontwikkelfonds.

1.4 De publicatieversie van de nota 'We doen het samen' geeft de lezer meer houvast.
De nota is opgesteld in het 'Sjabloon beleidsplan gemeente Staphorst'. Ook is er een publicatieversie van de nota aangemaakt aangezien lange lappen tekst over het algemeen slecht worden gelezen. De publicatieversie met kaders en illustraties geeft de lezer meer houvast op de inhoud van de nota.

Kanttekeningen
N.v.t.

Keuze en effect
N.v.t.

Beleid- en regelgeving

- Het onderzoeksrapport van de Rekenkamercommissie Burgerparticipatie Gemeente Staphorst (2020)
- EPOS evaluatie van mei 2021
- Quick Scan Lokale Democratie Gemeente Staphorst (2022)
- Coalitieakkoord en collegeprogramma 2022 2026

Financiën, Belastingen, risico's en beheersmaatregelen
In 2024 wordt het beleid uit de nota 'We doen het samen' in de organisatie geïmplementeerd en verankerd. Zo zal er een participatiepool van medewerkers uit de ambtelijke organisatie worden ingesteld. Daarnaast wordt er voor medewerkers – om participatie goed te kunnen toepassen – workshops en trainingen gegeven. Hiervoor wordt incidenteel € 50.000, ten laste gebracht van de algemene reserve, dit wordt verwerkt door middel van de 17e begrotingswijziging 2024.

Voor de aankomende subsidieregeling voor het Ontwikkelfonds wordt € 200.000 incidenteel beschikbaar gesteld voor het kalenderjaar 2025. Wanneer na 2025 een geldbedrag overblijft, dan wordt dit bedrag meegenomen naar de daarop volgende jaren. Het incidentele budget voor het Ontwikkelfonds wordt opgenomen in de zomernota 2024 en meerjarenbegroting 2025.

Om voor het Ontwikkelfonds in aanmerking te komen, moet er sprake zijn van een cofinanciering van 50% van de kosten. De voorwaarde van cofinanciering maakt dat het budget in essentie wordt verdubbeld. Cofinanciering zijn alle vormen van financiering, middelen en bijdragen die, voor de realisering van het initiatief, in de begroting staan genoemd naast de gevraagde subsidie van het Ontwikkelfonds. Cofinanciering kan bestaan uit een eigen bijdrage, partners of andere fondsen of sponsoren.

Uitvoering
Na vaststelling van de nota 'We doen het samen' worden de actiepunten uit de nota uitgevoerd. Een overzicht van actiepunten en de verwachte periode wanneer het punt is afgerond, kunnen worden gevonden in 'Bijlage II. Actieplan 2024 2025' van de nota.

Communicatie
Er wordt een persbericht over de nota 'We doen het samen' verspreid via de gebruikelijke kanalen.

Digitaal bijgevoegd / ter inzage liggende stukken

- Concept nota We doen het Samen
- Publicatieversie nota We doen het Samen

Burgemeester en wethouders van Staphorst,

J. ten Kate , burgemeester.

M. Kragting-de Groot , secretaris.

De raad van de gemeente Staphorst; Zaaknr. Z45910

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 30-04-24

Gelet op:
Het raadsvoorstel van het college van BenW van 23 april 2024

B E S L U I T:

1. Bijgevoegde nota 'We doen het samen' vast te stellen;
2. De nota ‘Burgerkracht Gemeente Staphorst 2015 2016’ in te trekken;
3. Een bedrag van € 50.000 incidenteel beschikbaar te stellen om het beleid uit de nota 'We doen het samen' in de organisatie te implementeren en participatie te verankeren in de organisatie en dit te verwerken door middel van de 17e begrotingswijziging 2024;
4. Vanaf 2025 een Ontwikkelfonds in te stellen met een subsidieplafond van € 200.000, voor het ondersteunen van inwonersinitiatieven die voortkomen uit de Staphorster samenleving;
5. De publicatieversie van de nota ‘We doen het samen’ gebruiken voor op de website en in besprekingen met derden.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Staphorst van 28-05-24

J. ten Kate , voorzitter

S.M.H. Voortman ,griffier